

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 12

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ, СТАТТЕЙ,
ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ, МАГІСТРІВ,
СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2019

ЗМІСТ

<u>Секція I. Селекція та розведення тварин</u>	9
Бондарь В.Л., Качур І.А., Нежлукченко Т.І. Оцінка продуктивних якостей вівцематок таврійського типу асканійської тонкорунної породи за віком	9
Богданова Д.А., Пелих Н.Л. Ефективність селекції за індексом материнських якостей	10
Ведмеденко О.В. Молочна продуктивність корів залежно від лінійної та породної належності	14
Горб К.В., Папакіна Н.С. Особливості імуногенетичних характеристик овець вітчизняної селекції	17
Деберина І.В., Лесновська О.В., Карлова Л.В. Відтворювальні якості корів різних порід	22
Довмат Ю.В., Папакіна Н.С. Методи прижиттєвої оцінки м'ясної продуктивності молодняку овець	24
Поточна А.Є., Скарупа Н.О., Коваленко Т.С. Методи підвищення продуктивних і племінних якостей курей	29
Крамаренко О.С. Популяційно-генетична структура південної м'ясної породи худоби за локусами мікросателітів ДНК	37
Костік Р.П., Пелих Н.Л. Інновації у селекції свиней	40
Маскаль І.М., Папакіна Н.С. Особливості росту та розвитку молодняку молочної та м'ясної худоби	46
Масюк Ю., Корбич Н.М. Асканійська каракульська порода – історія та сучасний стан	48
Матвеев М.А. Застосування різних варіантів розрахунку селекційної цінності корів для формування високопродуктивного стада	51
Нежлукченко Н.В., Польовий А.М. Моделювання росту ягнят у перші місяці їх постембріонального розвитку	55
Оріхівський Т. В., Федорович В. В., Мазур Н. П. Вплив належності корів симентальської породи до виробничого типу на тривалість їх тільності	60
Соболь О. М. Рейтинг порід кішок в різних фелінологічних регіонах	63

Література:

1. Делян А. Влияние возраста первого отела на продуктивность и долголетие коров / А. Делян, А. Ивашков // Молочное и мясное скотоводство. – 1999. – № 8. – С. 14–17.
2. Лесновська О. В. Особливості формування молочної продуктивності корів червоної степової породи / О. В. Лесновська, Л. В. Карлова, І. В. Деберина// Theoretical and Applied Veterinary Medicine. – 2019. – 7(1). – С. 29-35.
3. Карлова Л.В. Вплив типу конституції корів української чорно-рябої молочної породи на їх продуктивні якості / Л. В. Карлова, О. О. Іжболдіна, О. В. Лесновська, І. В. Деберина // Аграрна наука та харчові технології : зб. наук. пр. / Вінницький НАУ. – 2019. – Вип. 1(104). – С. 119-129.
4. L.V. Karlova, O.V. Lesnovska, I.V. Deberina, O.G. Gavrulina (2019): Productivity level of broad-bodied and narrow-bodied cattle, Ukraine. Ukrainian Journal of Ecology, 9(2):136-143.
5. Pryshedko V. M. Milk yield of cow holstein breed firstborn depending on the intensity of their formation in early ontogenesis / V. M. Pryshedko, O. V. Lesnovska, L. V. Karlova // Magyar Tudományos Journal – Budapest, Hungary –2017. – №5. – С.4-7.

УДК 636.933.2.033

МЕТОДИ ПРИЖИТТЄВОЇ ОЦІНКИ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ МОЛОДНЯКУ ОВЕЦЬ

Довмат Ю.В. - здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти другого року навчання

Папакіна Н.С. – к.с.-г. н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

М'ясна продуктивність овець оцінюється за наступними основними показниками: передзабійна маса, маса туші і внутрішнього жиру, забійна маса, забійний вихід, співвідношення в туші кісток і м'якоті, а також м'язової і жирової

тканин, категорія вгодованості овець і туші, сортовий і морфологічний склад туші, локалізація жиру, харчова цінність м'яса, вихід і якість субпродуктів і ін.

Передзабійна маса — один з найважливіших показників прижиттєвої оцінки м'ясної продуктивності овець, оскільки вона має позитивний зв'язок з масою туші. Передзабійну масу овець визначають шляхом зважування тварин після 24-годинної голодної витримки. Втрата живої маси за період голодної витримки зазвичай складає 3-4% за рахунок виділення калу і сечі.

Маса туші — це туша вівці після забою без внутрішніх органів, голови і ніг. Передні ноги відокремлюють від туші по зап'ястному суглобу, задні — по скакальному. Нирки і пренирковий жир не відокремлюють, вони входять в масу туші. Маса туші залежить від породи, статі, віку і вгодованості овець. Існує маса парної туші, яку визначають шляхом зважування відразу після забою, і маса охолодженої туші — через 24 год після її охолодження в холодильній камері при температурі 4-6°. Якість туші визначають по розвитку м'язової тканини і ступеня жировідкладення.

Забійна маса включає масу туші і внутрішнього жиру. Маса туші і внутрішнього жиру враховують окремо.

Забійний вихід — це відношення забійної маси до передзабійної маси овець виражена у відсотках. Він залежить від вгодованості, породи, віку і статі тварин, і коливається від 35 до 60 %.

Туші однієї і тієї ж маси мають залежно від співвідношення в них м'яса-м'якоті і кісток різну харчову цінність. Відношення маси м'якоті до маси кісток прийнято називати коефіцієнтом м'ясності. Цей показник залежить, перш за все, від вгодованості овець, а також породи, статі і віку тварин. Співвідношення м'яса-м'якоті і кісток в туше встановлюють при її обвалці.

Кількість жиру і його розподіл в туші мають істотне значення в оцінці якості баранини, яку отримують при забої овець різних порід. При рості і розвитку організму овець жир відкладається на різних ділянках тіла в певній послідовності, і він має різну харчову цінність. У курдючних і жирнохвостих овець жир на сідницях і хвості з'являється ще в ембріональний період життя. У

постембріональний період у овець всіх порід в першу чергу відкладається внутрішній жир (нирковий, кишковий), потім — міжм'язовий, підшкірний жировий шар і останнім — внутрішньом'язовий. Відкладення міжм'язового жиру надає баранині мрамуровому вигляду і покращує її харчові якості. У овець різних порід відкладення жиру відбувається по-різному.

У овець скоростиглих м'ясо-шерстних порід жировідкладення в основному відбувається між м'язами і у вигляді поливу на поверхні туші.

У овець тонкорунних порід значна частина жиру відкладається також на поверхні туші і в області нирок.

Високо цінуються туші з оптимальним відкладенням підшкірного і внутрішнього жиру при переважному вмісті його між м'язами. Туші масою 16-18 кг повинна містити не більше 25 % жиру, зокрема 13 % підшкірного, 10 % міжм'язового і 2 % ниркового. Товщина жирового шару над найдовшим м'язом спини між 12-м і 13-м грудним хребцями для туш масою 15-18 кг повинна складати 3-4 мм і для туш масою 20-25 кг — 4-5 мм.

Субпродукти — це другорядні продукти, які отримують при забої овець. Їх підрозділяють на наступні групи: м'якотні — печінка, серце, легені, діафрагма, трахея з горлом, селезінка, м'ясна обрізь, язик і мозок; слизові оболонки — рубець, шерстні — голова.

Категорія вгодованості овець — один з основних показників прижиттєвої оцінки їх м'ясної продуктивності. Вона залежить від ступеня розвитку м'язової і жирової тканин на холці, спині, попереку, ребрах і біля кореня хвоста, а у курдючних і жирнохвостих овець — курдюка і жирного хвоста.

Відповідно до ГОСТ 5111-55 вівці за станом вгодованості при здачі для забою на м'ясо підрозділяються на три категорії — вища, середня і нижчесередня.

При вищій вгодованості у овець м'язи спини і попереку на дотик добре розвинені, остисті відростки спинних і поперекових хребців не виступають, відкладення підшкірного жиру добре прощупуються на попереку. У курдючних овець в курдюці і у жирнохвостих овець на хвості значні відкладення жиру, курдюк добре наповнений.

При середній вгодованості м'язи спини і попереку на дотик розвинені задовільно, маклоки і остисті відростки поперекових хребців злегка виступають, а остисті відростки спинних хребців помітно виступають, на попереку прощупуються помірні відкладення підшкірного жиру. У курдючних овець в курдюці і у жирнохвостих овець на хвості помірні жирові відкладення, курдюк недостатньо наповнений.

При нижчесередній вгодованості м'язи на дотик розвинені незадовільно, остисті відростки спинних і поперекових хребців і ребра виступають, маклоки виступають значно, відкладення підшкірного жиру не прощупуються. У курдючних овець в курдюці і жирнохвостих овець на хвості є невеликі жирові відкладення.

Разом з баловою оцінкою екстер'єру про м'ясність овець можна судити по індексах тілобудови. Особливо обережно слід користуватися індексом костистості: густа шерсть, товста і рихла шкіра в області п'ясті створюють ілюзію масивності кістяка, а у голоногих тварин з щільною шкірою кістяк здається дуже тонким.

У віці 18 місяців порівняно високий позитивний взаємозв'язок є між основними показниками м'ясної продуктивності і промірами грудей. Збільшення або зменшення одних і тих же коефіцієнтів кореляції з віком пояснюється тим, що в певні вікові періоди різні тканини і органи ростуть з неоднаковою інтенсивністю. Саме тому в одному віці м'ясу продуктивність тварин характеризують одні параметри, в іншому — інші.

Встановлені достовірні позитивні коефіцієнти кореляцій між живою масою і масою туш ($r = 0,87$), між живою масою і м'ясом в тушах ($r = 0,85$), між масою туш і масою м'якоті ($r = 0,99$).

У овець мясо-шерстних порід жива маса найтісніше пов'язана з такими промірами, як коса довжина тулуба і обхват грудей. Коефіцієнт кореляції між обхватом грудей і живою масою складає 0,78, масою туші — 0,77.

Залежно від вгодованості овець туші розділяють на першу і другу категорії.

Така якісна характеристика туш не враховує породних, статевих і вікових особливостей тварин для забою.

Баранину найвищої якості отримують при забої молодняка у віці до 9 місяців; маса туші залежно від віку складає 12-23 кг; товщина жиру над «м'язовим вічком» не менше 2 мм і не більше 5 мм; товщина жиру на боці туші над 12-м ребром складає 8-10 мм; вміст жиру в туші 24-26 %, кісток до 20 %.

Морфологічний склад туші залежить від породи, статі, віку і вгодованості овець. У тушах ягнят міститься більше кісток, менше м'якоті і жиру, ніж в тушах дорослих тварин. З підвищенням вгодованості збільшується вміст м'якоті і жиру, зменшується питома маса кісток. В порівнянні з нижчесередньою вгодованістю овець кількість жиру в тушах овець середньої вгодованості зростає приблизно в 2 рази, вищесередньою — більш ніж в 3 рази. Одночасно збільшується вихід найбільш цінних відрубів — спинної частини, лопатки, грудинки, і задньої частини.

У баранині міститься від 53 до 72 % води і від 28 до 47 % сухих речовин. З підвищенням вгодованості овець збільшується кількість сухих речовин, зокрема білка і, особливо, жиру (табл. 1).

Таблиця 1 - Хімічний склад м'яса овець

Категорія вгодованості	Вміст, %				Енергетична цінність, ккал/кДж
	води	білків	жирів	золи	
Вища	52,9	15,3	31,0	0,8	351/1470
Середня	67,6	16,3	15,3	0,8	203/850
Нижчесередня	69,3	20,8	9,0	0,9	164/687
Ягнятина	68,9	16,2	14,1	0,8	192/803

Морфологічний склад туші встановлюють шляхом обвалки окремих її відрубів. Оскільки проведення обвалки туш — трудомісткий процес, запропоновані показники, що характеризують м'ясність туш без її обвалки.

Висока кореляція між хімічним складом м'яса і відносною масою м'язів дає можливість з певною достовірністю розрахувати вміст жиру і білка в м'ясі, його калорійність, не удаючись до обвалки туші і хімічного аналізу середньої проби м'яса. Встановлено, що чим більше площа поперечного перетину найдовшого м'яза спини («м'язового вічка»), тим вище вихід м'якоті в туші. Коефіцієнт кореляції між цими показниками рівний 0,62-0,92. Поперечний перетин «м'язового вічка» визначають за допомогою зондування голкою ділянки довгого м'яза над поперечним відростком першого поперекового хребця з правого боку тварини. Голку слід вводити до упору в поперечно-ребровий відросток хребця. Це — показник глибини «м'язового вічка». Ширину його визначають лінійкою від краю остистого відростка першого поперекового хребця до краю найдовшого м'яза у кінця поперечно-ребрового відростка. Ширина, помножена на довжину, дає площу «м'язового вічка».

Встановлена висока позитивна кореляція між масою скелета і масою окремих кісток у овець породи прекос. Коефіцієнт кореляції між площею «м'язового вічка» і масою туші у овець породи прекос складає 0,975, масою м'яса — 0,852, масою кісток — 0,825.

УДК 619:637.54'652.072:615.32

МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ І ПЛЕМІННИХ ЯКОСТЕЙ ЯЄЧНИХ КУРЕЙ

Поточна А.Є., Скарупа Н.О. – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти другого року навчання

Коваленко Т.С. – к.с.г.н, доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Актуальність теми. Оцінюючи стан і перспективи розвитку птахівництва в Україні, слід відзначити, що воно і надалі розвиватиметься переважно за рахунок інтенсивних факторів. Це, перш за все, використання нових високопродуктивних кросів, підвищення конверсії корму та плодючості птиці, удосконалення